En Livsresa i Värmland och Södermanland

Historiken om Britta (Östberg) Anderdahl (1917–2011)

Ett livsöde präglat av 1900-talets stora samhällsförändringar, från Spanska sjukan och beredskapsåren, till folkhemmet och industrins framväxt. Detta är berättelsen om Brittas gårdar, socknar och familjeband.

Gemini Notebook

Ursprunget och Fadersmysteriet (1917)

Socken: Södertälje stadsförsamling | Gård/Adress: Källan 34 (Tunaborg), Liljan 9

Fakta
Pappersspåret

Födelse: 26 april 1917. Döpt till Britta Margareta.

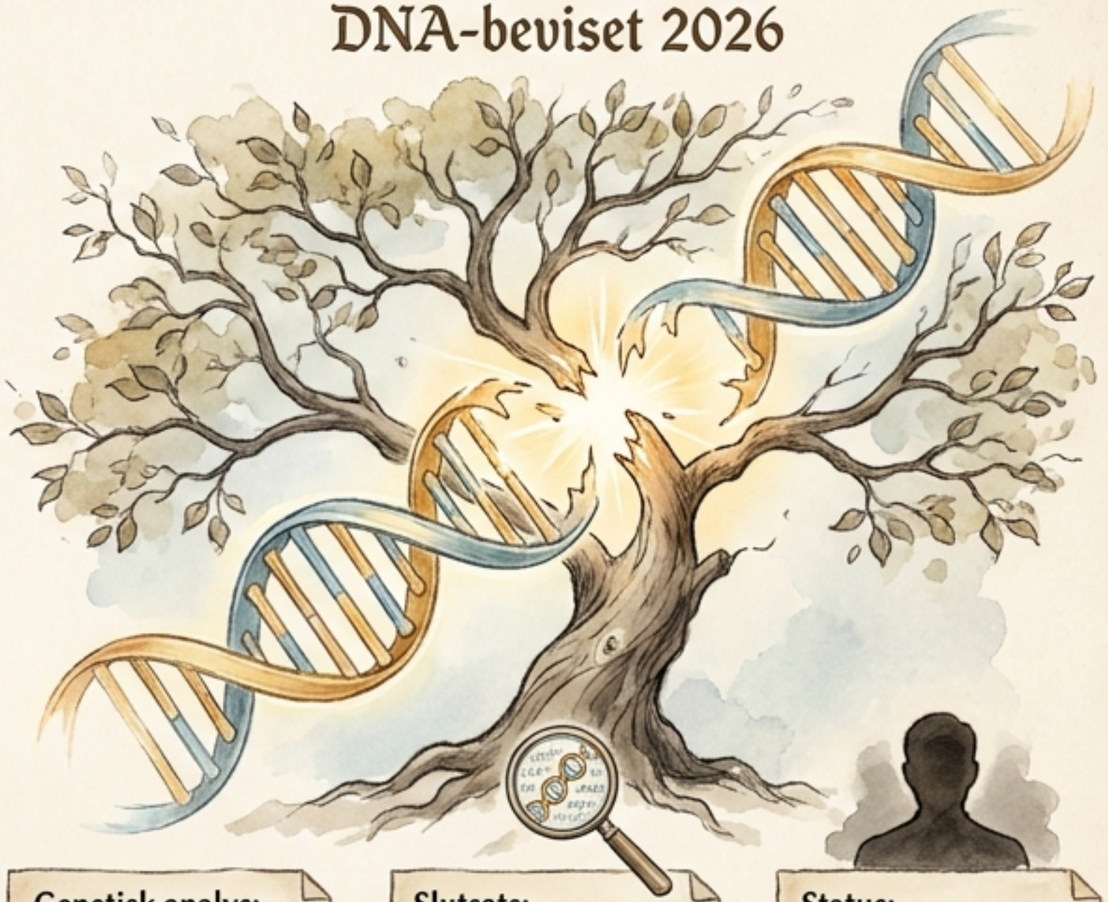
Mor: Elsa Östberg, bosatt hos sina föräldrar Johan Emil och Ellen Östberg.

Det ryktade faderskapet: Enligt Britta själv utpekades Erik Westdahl. Elsa och Erik umgicks i samma kretsar.

Vetenskap
DNA-beviset 2026

Genetisk analys: Tester utförda 2026 med ättlingar till Erik Westdahls syster.

Slutsats: Bekräftar definitivt att Erik Westdahl inte är den biologiska fadern.

Status: Faderns sanna identitet förblir en olöst gåta. Britta placeras tidigt i fosterhem.

Gemini Notebook

Socken: Visnums socken, Värmlands län | *Gård/Adress: Ljusåsen i Vike*

Spanska Sjukan och Flykten till Ljusåsen (1918)

Brittas fosterföräldrar, hamnarbetaren Karl Albin Andersson och Elin Sofia (född Johansson), hade varit gifta sedan 1910 utan egna barn. De var kusiner, båda födda i Visnums socken.

1 **Det tomma huset:** När Spanska sjukan slår till 1918 lämnar familjen Kristinehamn och isolerar sig på den obebodda gården **Ljusåsen** för att skydda sig.

2 **Nytt arbetsliv:** Albin tvingas lämna hamnarbetet och försörjer familjen genom att hjälpa till på de omgivande gårdarna i trakten under konvalescensen.
konvalescensen.

Gemini Notebook

Ett Kringflackande Decennium (1920–1928)

Socken: Kristinehamns församling | Gård/Adress: Marieberg -> Tillberga -> Norra Karlberg -> Strandby

1928 (Strandby): Tragedin slår till. Adoptivmodern Elin avlider den 17 november. Hon hade aldrig återhämtat sig från Spanska sjukan och var ofta sängliggande. Albin blir ensam med två barn.

1924 (Norra Karlberg): Britta adopteras formellt den 15 september med biologiska moderns och Rådhusrättens godkännande. Hon erhåller släktnamnet Andersson.

1921–1923 (Tillberga): Familjen flyttar till Tillberga (okt 1921). Sonen Bengt Erik Albin föds (feb 1923) – Albin och Elins enda gemensamma barn.

1920 (Marieberg): Albin får anställning som skötare på mentalsjukhuset Marieberg.

Gemini Notebook

Nya Band och Namnet Anderdahl (1930–1933)

Namnbytet (1930)

Den 24 oktober 1930 byter Albin efternamn från Andersson till Anderdahl.

Initiativet kom från hans bröder i Stockholm som redan bytt namn, och Albin följer deras exempel för att skapa en unik familjeidentitet.

Ett nytt äktenskap (1933)

Albin anställer hushållerskan Göta Esmeralda Helena Berglund (född 1898 i Burträsk) för att klara vardagen med barnen.

Götas bakgrund: Hade fött dottern Ulla Margareta (1921) men tvingats adoptera bort henne efter att fästmannen Johan Albin Viktor Lundgren avlidit.

Den 1 oktober 1933 gifter sig Albin och Göta. De förblir i Kristinehamn resten av sina liv.

Gemini Notebook

Ungdomsår i Swedish Grace (1933–1938)

Bageriet i Kristinehamn

År 1933, vid 15 års ålder, börjar Britta arbeta i Aronssons bageributik vid Södra Torget. Bageriet drivs av Ester och Hans Aronsson. Här träffar hon Esters bror, **Gösta Persson**, och ett fem år långt sällskapande inleds.

Kontoristen i Stockholm

I början av 1938 tar relationen med Gösta paus. Britta flyttar till Stockholm och får plats på **Svenska Fläkts kontor på Kungsgatan** (förmedlat genom Albins bröder). Vistelsen blir kort; staden lockar, men hjärtat drar henne snart tillbaka till Värmland och Gösta.

Gemini Notebook

Socken: Geografisk Översikt | Gård/Adress: 1917–1938

Geografisk Sammanfattning: Gårdar Gårdar och Socknar

Södertälje stadsförsamling

Tunaborg (Källan 34): Brittas födelseplats (1917). Morföräldrarnas hem.

Visnums socken

Ljusåsen (Vike): Den isolerade gården dit familjen flydde undan Spanska sjukan (1918).

Kristinehamns församling

Livets tyngdpunkt. Inkluderar Marieberg, Tillberga, Norra Karlberg, Strandby, Spelmansgatan 7 och Södra Torget.

Stockholms stad

Kungsgatan: Den korta, men formande, sejouren på Svenska Fläkt (1938).

Kristinehamn

Yttervik

VÄRMLAND

Visnums

Lä Mälaren

Södertälje

SÖDERMANLAND

Läke Vänern

Läke Mälaren

Gemini Notebook

Socken: Kristinehamns församling | Gård/Adress: Almsäter 11, Villastaden

Kärlek, Familj och Beredskapsår (1938–1945)

Vigsel & Familj (1938)

Britta och Gösta gifter sig (26 maj) och dottern Berit föds (2 sep). De bosätter sig på Almsäter 11.

Gösta (Militär beredskap)

Inkallas till militärtjänst likt många andra svenska män, vilket tvingar honom att lämna sitt nystartade skomakeri vid Adelsparretorget.

1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945

Britta (Hemmaplanen)

Håller ställningarna hemma. Arbetar i mjölkaffärerna i Kristinehamn och säljer bröd i Aronssons bageri för att försörja sig och dottern under ransoneringsåren.

Gemini Notebook

Efterkrigstidens Arbetsliv (1945–1950-talet)

Gårdshuset (Skomakeriet): Efter kriget (1945) återvänder Gösta och öppnar ett eget, oberoende skomakeri i gårdshuset på Kungsgatan 45.

Gathuset (Hemmet): Familjen flyttar in i lägenheten i gathuset på samma adress, vilket skapar en tät sammanflätning av boende och företagande.

Industriarbetet

Under efterkrigstiden tar Britta anställning på Mölnlycke i Kristinehamn. Ett tungt industriarbete som hon tvingas lämna en bit in på 1950-talet på grund av svåra ryggproblem.

Gemini Notebook

Vägskäl och Självständighet (1957–1960-talet)

Socken: Karlskoga församling | Gård/Adress: (Tidigare Kungsgatan 45)

Kungsgatan 45 (1957)

Gösta: Mot Västkusten (1957)

- Lägger ner skomakeriet i Kristinehamn.
- Flyttar till Göteborg för en specialiserad tjänst som ortopedskomakare på Sahlgrenska sjukhuset.

Skilsmässa (1961)

Britta & Berit: Mot Karlskoga (1957-1961)

- Stannar initialt kvar i lägenheten. Paret skiljer sig formellt år 1961.
- Samma år flyttar Britta till Karlskoga för att bygga ett nytt liv.

Det nya arbetslivet: I Karlskoga får Britta anställning på Bofors, och senare under sitt yrkesliv arbetar hon även på Länsmuseet i Örebro, vilket markerar ett skifte från industri till kulturvård.

Gemini Notebook

Cirkeln Sluts (1971–2011)

Socken: Kristinehamns församling | Gård/Adress: Högliden & Kristinehamns kyrka

Efter ett decennium i Karlskoga återvänder Britta slutligen till Kristinehamn år 1971, staden som varit navet i hennes livsresa.

Bortgång: Den 23 februari 2011, vid 93 års ålder, somnar Britta in på gruppboendet Högliden på Sannagatan 33.

Begravning: Den 4 mars 2011 i Ljusets Kapell.

Sista vilan: Britta vilar i Minneslunden vid Kristinehamns kyrka, omgiven av den bygd hon format och formats av.

Gemini Notebook

Sammanfattning av en Livsresa

Socken: Värmland & Södermanland | Gård/Adress: 1917–2011

93 År av Historia

Född under brinnande världskrig och Spanska sjukan (1917), levde genom hela 1900-talets utveckling till 2011.

4 Huvudsakliga Socknar

Södertälje stadsförsamling, Visnums socken, Kristinehamns församling och Karlskoga församling.

10+ Gårdar & Adresser

Från Tunaborg och Ljusåsen, till Tillberga, Strandby, Almsäter och Kungsgatan.

Ett Skiftande Yrkesliv

Kontorist, bageribiträde, mjölkförsäljerska, industriarbetare (Mölnlycke, Bofors) och museiarbetare.

En berättelse om anpassningsförmåga, hårt arbete och hur den stora historien speglas i den lilla människans liv.

Gemini Notebook